

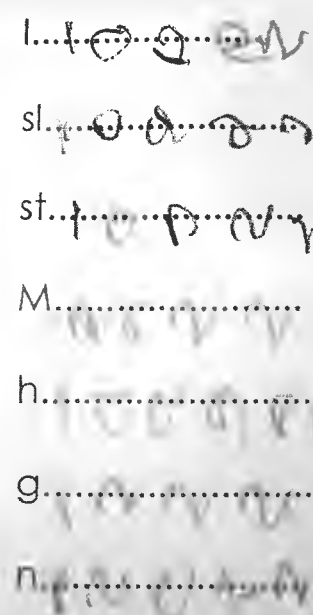
Fatima

Fatima kwam een tijdje geleden voor de eerste keer op school. Ze woont 19 jaar in Nederland en is 56 jaar. In een van de wijken in de stad startte – in het kader van de oudkomersregeling – een groep met voornamelijk Marokkaanse vrouwen. De vrouwen wonen al lang in Nederland, maar zijn nog nooit naar school geweest. Fatima kwam blij naar school en werd door haar familie erg gesteund en verwend: ze had een mooi schrift, een etui met pennen, potloden en een grote gum. Ook kreeg ze een hippe rugzak die als schooltas gebruikt werd. In de eerste les liet ik de cursisten even wat schrijven, zodat ik een indruk kon krijgen van de aanwezige vaardigheden.

Fatima schreef mee en liet me zien wat ze gedaan had. Ze was van mening dat ze geschreven had, dat het goed was wat ze gedaan had en dat ik er vast wel wijs uit kon.

Ze was zich nog helemaal niet bewust van het feit dat letters een bepaalde vorm hebben, laat staan dat die ook iets met een klank te maken hebben. Deze manier van schrijven heeft ze anderhalve les volgehouden. Ik vond het een moment om vast te houden en zo interessant dat ik het graag als gevonden voorwerp naar ALFA-nieuws wilde sturen.

WILLEMIJN STOCKMANN/ROC TILBURG

Fatima's eerste schrijfproduct

Fasen in de schrijfontwikkeling

Het voorbeeld van Fatima is heel interessant om even naar te kijken. Dit type producten kennen we heel goed vanuit onderzoek bij jonge kinderen, die spontaan beginnen te schrijven (nou ja, spontaan, vaak wel in de context van een gezin waar ze heel wat schrijven kunnen observeren). Het is vooral interessant dat het schrijfgedrag van Fatima past in wat sommige theoretici de eerste fases van schrijfontwikkeling noemen. Fase één wordt

wel omschreven als: schrijven als grafische actie. Schrijven is iets doen met je handen en een schrijfinstrument. Bij jonge kinderen is dat vaak de periode waarin ze met een potlood in hun knuistje grote cirkels op papier zetten. Maar Fatima is ook al een stap verder: ze is zich al heel goed bewust van enkele kenmerken van geschreven taal: er zijn wat vaste vormen, die keurig in het gelid moeten staan met wat tussenruimte. En er moet wel een

klein beetje variatie zijn, want ze maakt niet alle letters identiek. Eigenlijk heeft ze al heel goed in gaten dat letters opgebouwd worden uit een paar basiskkenmerken: cirkels, horizontale en verticale lijnen, diagonale lijnen, curves en hoeken. Het zou interessant zijn om haar schrijfontwikkeling te blijven volgen.

JEANNE KURVERS